



Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

Σημείωμα ΕΕΔΑ για τη στέρηση της ελευθερίας των ανηλίκων



Μάρτιος 2026



Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) είναι το ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της ελληνικής Πολιτείας και ο Εθνικός Θεσμός σε θέματα προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Έχει ιδρυθεί με το Ν 2667/1998 βάσει κανόνων των Ηνωμένων Εθνών (Αρχές των Παρισίων) όπως αυτός αντικαταστάθηκε με τον Ν 4780/2021.. Σε αυτήν μετέχουν πρόσωπα οριζόμενα από είκοσι φορείς (ανεξάρτητες Αρχές, συνδικαλιστικές οργανώσεις, δικηγορικοί σύλλογοι, οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα και ερευνητικά ιδρύματα).

Η εικόνα του εξωφύλλου δημιουργήθηκε με χρήση τεχνητής νοημοσύνης
(εργαλείο DALL·E της πλατφόρμας ChatGPT της OpenAI)

Νεοφύτου Βάμβα 6, 106 74 Αθήνα
T: 210 72 33 221-2, W: www.nchr.gr, E: info@nchr.gr

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΕΕΔΑ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΗΛΙΚΑ ΑΤΟΜΑ ΣΕ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ ΚΑΙ ΤΗ ΣΤΕΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΤΟΥΣ*

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ), ως εθνικός θεσμός για τα δικαιώματα του ανθρώπου και ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας, εντάσσει στις πάγιες προτεραιότητές της την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού¹, τόσο εν γένει όσο και όταν πρόκειται για παιδιά που βρίσκονται σε σύγκρουση με τον νόμο ή τελούν υπό συνθήκες περιορισμού ή στέρησης της ελευθερίας, με γνώμονα ότι κάθε μέτρο που τα αφορά οφείλει να εδράζεται στην αρχή του βέλτιστου συμφέροντός τους, να εφαρμόζεται με τρόπο απολύτως αναγκαίο και αναλογικό και να προκρίνει, κατά κανόνα, εναλλακτικά της κράτησης μέτρα, σύμφωνα με τις διεθνείς και ενωσιακές εγγυήσεις για τα παιδιά.

Συναφώς, και εντός του ευρύτερου αυτού πλαισίου, η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε συνθήκες κράτησης περιλαμβάνεται εξ' αρχής στις προτεραιότητες της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου. Ήδη από το 2001 η Εθνική Επιτροπή δημοσίευσε στην πρώτη της Έκθεση [Συστάσεις](#) για τις συνθήκες κράτησης στην Ελλάδα στηριζόμενη κυρίως στα πορίσματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων (CPT) μετά την επίσκεψή της του έτους 1999 (ad hoc επίσκεψη). Στο πλαίσιο της θεσμικής της αποστολής, η ΕΕΔΑ συνεχίζει συστηματικά να παρακολουθεί το ζήτημα της προστασίας των δικαιωμάτων των ατόμων που στερούνται την ελευθερία τους². Λίαν προσφάτως, εξάλλου, η ΕΕΔΑ πραγματοποίησε [ακρόαση φορέων](#), ενώ μέχρι σήμερα κλιμάκιο της ΕΕΔΑ έχει πραγματοποιήσει επισκέψεις σε ελληνικές φυλακές στο πλαίσιο της υπό εκπόνηση Έκθεσης Αναφοράς για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις ελληνικές φυλακές.

Περαιτέρω η ΕΕΔΑ παρακολουθώντας τα περιστατικά σοβαρής βίας μεταξύ ανηλίκων, καθώς και τις τάσεις της παραβατικότητας ανηλίκων, όπως καταγράφονται στις [Στατιστικές](#)

*Εισηγητής/τριες: Γιάννης Ιωαννίδης, Αντιπρόεδρος Α' ΕΕΔΑ, Δρ Αναστασία Χαλκιά, Ειδική Επιστημόνισσα ΕΕΔΑ και Φανή Σταθουλοπούλου, Δικηγόρος-Συνεργάτιδα ΕΕΔΑ. Το Σημείωμα υιοθετήθηκε από την Ολομέλεια ΕΕΔΑ στις 24.03.2026.

¹ Αποφάσεις- Θέσεις ΕΕΔΑ: [ΕΕΔΑ - Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου - ΠΑΙΔΙΑ](#), και ειδικότερα: [ΕΕΔΑ - Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου - Γραπτές Παρατηρήσεις της ΕΕΔΑ στον Κατάλογο Θεμάτων αναφορικά με την εξέταση της ενοποιημένης τέταρτης έως έκτης περιοδικής έκθεσης της Ελλάδας προς την Επιτροπή των ΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού, 16.12.2021](#), [ΕΕΔΑ - Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου - Παρατηρήσεις της ΕΕΔΑ σχετικά με την εφαρμογή της Συνθήκης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού στην Ελλάδα, 03.01.2020](#)

² Ενδεικτικά: Η ΕΕΔΑ στη Στρογγυλή Τράπεζα του Συμβουλίου της Ευρώπης για το σωφρονιστικό σύστημα και την ποινική δικαιοσύνη στην Ελλάδα, 25.09.2025, Γραπτή συνεισφορά της ΕΕΔΑ για την Έκθεση του Υπατου Αρμοστή του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και την κοινωνική επανένταξη των ατόμων που απολύθηκαν από κράτηση και εκείνων που υπήχθησαν σε μη στερητικά της ελευθερίας μέτρα, σύμφωνα με το Ψήφισμα 57/9 του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, 23.04.2025, Σημείωμα της ΕΕΔΑ για τη ψήφιση του Σχεδίου Νόμου του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη για τον Σωφρονιστικό Κώδικα, 25.10.2022, Οι εξαιρετικοί καιροί απαιτούν εξαιρετικές απαντήσεις: Έκθεση αναφοράς της ΕΕΔΑ για τις επιπτώσεις της πανδημίας και των μέτρων για την αντιμετώπισή της στα δικαιώματα του ανθρώπου και συστάσεις προς την Πολιτεία, 05.06.2021.

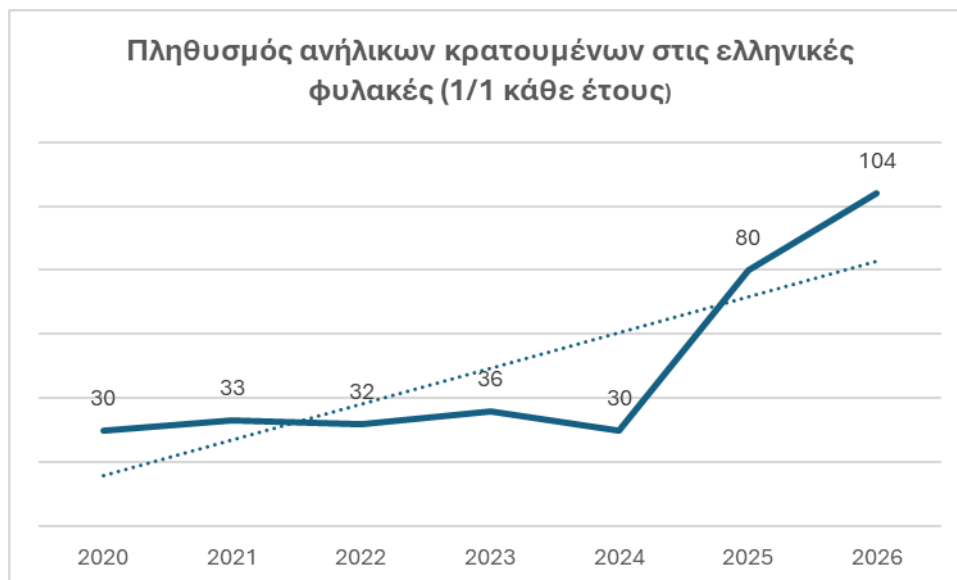
Επετηρίδες της Αστυνομίας, επισημαίνει ότι οι όποιες μεταβολές στην παραβατικότητα ανηλίκων δεν δύναται να ταυτίζονται αυτομάτως με όξυνση ή άμβλυνση της «πραγματικής» παραβατικότητας. Οι μεταβολές στην καταγεγραμμένη παραβατικότητα ανηλίκων αποτελούν σημαντικούς ενδείκτες, χωρίς όμως να αντανακλούν πάντοτε πραγματική αύξηση ή μείωση του φαινομένου. Συχνά αντανακλούν έναν σύνθετο συνδυασμό παραγόντων που σχετίζεται τόσο με την ορατότητα του τελεσθέντος εγκλήματος όσο και την επίσημη διαχείριση της εγκληματικότητας, όπως μεταβολές στον «**σκοτεινό αριθμό**» λόγω αυξημένης αναφοράς/καταγγελίας περιστατικών και μειωμένης ανοχής σε βίαιες ή παραβατικές συμπεριφορές, εντατικοποίηση ή αναπροσανατολισμό της δράσης των αρμόδιων αρχών, καθώς και με αλλαγές στο θεσμικό και ποινικό πλαίσιο³. Ωστόσο, ακόμη και όταν η αύξηση της παραβατικότητας ανηλίκων τεκμηριώνεται από διαθέσιμα στοιχεία, τούτο δεν νομιμοποιεί, άνευ ετέρου, την εκτεταμένη καταφυγή σε στερητικές της ελευθερίας ποινές. Η στέρηση της ελευθερίας ανηλίκου οφείλει να παραμένει μέτρο έσχατης λύσης για το απολύτως αναγκαίο χρονικό διάστημα, με προηγούμενη ουσιαστική εξέταση και προτεραιοποίηση κατάλληλων εναλλακτικών, αναμορφωτικών και αποκαταστατικών παρεμβάσεων, κατά τρόπο σύμφωνο με τις ειδικές εγγυήσεις προστασίας των ανηλίκων. Η ιδρυματική μεταχείριση των ανηλίκων διακρίνεται εξάλλου συχνά από αρνητικές συνέπειες στη διαπαιδαγώγηση και την επανένταξή τους.

Τουναντίον, στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕΔΑ υπογραμμίζει ότι από τα **στατιστικά κρατουμένων** που δημοσιεύει ανά δεκαπενθήμερο η Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, καταγράφεται **αύξηση του αριθμού των ανηλίκων που εγκλείονται σε σωφρονιστικά καταστήματα κατά το τελευταίο διάστημα και, συνακόλουθα, υπερπληθυσμός στους χώρους κράτησης ανηλίκων.**

Στο Γράφημα 1 αποτυπώνεται η εξέλιξη του αριθμού ανήλικων ατόμων που βρίσκονται σε σωφρονιστικά καταστήματα την περίοδο 2020–2026. Παρατηρείται σχετική σταθερότητα έως το 2024 (με τιμές γύρω στις 30–36), και στη συνέχεια απότομη και έντονη αύξηση το 2025 και το 2026, με κορύφωση στους 104. Η διακεκομμένη γραμμή (Γράφημα 1) αποτυπώνει τη συνολική τάση εξέλιξης του πληθυσμού των ανήλικων κρατουμένων κατά την περίοδο αναφοράς. Η ανοδική αυτή τάση, πέραν της στατιστικής της σημασίας, εγείρει ζήτημα ουσιαστικής ερμηνείας. Τέλος, η απότομη αύξηση των εγκλεισμένων ανηλίκων λειτουργεί ως δείκτης πίεσης στο σύστημα και, συνακόλουθα, ως κίνδυνος επιδείνωσης συνθηκών κράτησης και υποβάθμισης δικαιωμάτων -εκπαίδευση, υγεία/ψυχοκοινωνική στήριξη, ασφάλεια.

³Πρβλ. [Eurostat, Information on data – Crime and criminal justice](#), όπου τονίζεται ότι οι συγκρίσεις και οι χρονοσειρές των καταγεγραμμένων εγκλημάτων επηρεάζονται από διαφορές ή μεταβολές στη νομοθεσία και στους νομικούς ορισμούς, από μεταβολές στις πρακτικές καταγραφής και από την αποτελεσματικότητα/δράση των αρμόδιων αρχών (αστυνομία, εισαγγελικές και δικαστικές αρχές), ενώ η ετήσια μεταβολή δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκην πραγματική μεταβολή του επιπέδου εγκληματικότητας.

Γράφημα 1: Πληθυσμός ανηλίκων κρατουμένων στις ελληνικές φυλακές (1/1 κάθε έτους)



Πηγή: [Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής](#), Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

Σύμφωνα με τον [Στατιστικό Πίνακα Χωρητικότητας Κρατουμένων](#), στις 02.01.2026, θέσεις (αρρένων) ανηλίκων καταγράφονται μόνο στο Ειδικό Αγροτικό Σωφρονιστικό Κατάστημα Νέων Κασσαβέτειας και συγκεκριμένα 80 θέσεις ανηλίκων, ενώ η πληρότητα του Καταστήματος στην ίδια ημερομηνία είναι 115,33%, χωρίς ωστόσο να καθίσταται σαφές ποια είναι η έκταση του υπερπληθυσμού στις θέσεις των ανηλίκων συγκεκριμένα. Αξίζει όμως να αναφερθεί ότι ακριβώς ένα έτος πριν η πληρότητα ήταν 99,64%. Λαμβάνοντας όμως υπόψη ότι στον [Πίνακα Κρατουμένων – Ενήλικες, Νεαροί Ενήλικες και Ανήλικοι](#) στην ίδια ημερομηνία στο ίδιο Κατάστημα καταγράφονται 102 ανήλικοι, τότε τεκμαίρεται ότι η πληρότητα για τους ανηλίκους είναι 127,5%.

Η ΕΕΔΑ επισημαίνει ότι με βάση τα αναφερόμενα στον ανωτέρω Πίνακα και στην ίδια πάντα ημερομηνία, στο Σωφρονιστικό Κατάστημα Γυναικών Ελαιώνα Θηβών καταγράφεται μία μόνο ανήλικη κρατούμενη. Σημειώνεται ωστόσο ότι παρά το ότι οι ανήλικες κρατούμενες αποτελούν ολιγάριθμη κατηγορία, δεν πρέπει αυτό να συνεπάγεται, στην πράξη, πρόσθετες δυσχέρειες προστασίας και ισότιμης πρόσβασης σε δικαιώματα και παροχές εντός του σωφρονιστικού συστήματος. Κατά συνέπεια, εγείρονται σοβαρές ανησυχίες για τον ουσιαστικό διαχωρισμό ανηλίκων από ενήλικες και την παροχή προγραμμάτων κατάλληλων για την ηλικία και το φύλο τους (εκπαίδευση, κατάρτιση/εργασία, θεραπευτική και ψυχοκοινωνική υποστήριξη, δραστηριότητες δημιουργικής απασχόλησης), με κίνδυνο, μεταξύ άλλων, τον ουσιαστικό περιορισμό των προοπτικών κοινωνικής επανένταξης.

Πίνακας 1: Χωρητικότητα στο Ειδικό Αγροτικό Σωφρονιστικό Κατάστημα Κασσαβέτειας (16/01/2026)

ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ	Εμβαδό	Συνολικές Θέσεις	Θέσεις Αντρών	Θέσεις Ανηλίκων	Θέσεις Νεαρών Ενηλίκων	Θέσεις Γυναικών	Θέσεις Αγροτικών	Θέσεις Απεξάρτησης	Κρατούμενοι	Πληρότ. Αριθμός	Πληρότ. Ποσοστό
ΕΙΔΙΚΟ ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΝΕΩΝ ΚΑΣΣΑΒΕΤΕΙΑΣ	1.191,11	274	0	80	40	0	154	0	316	42	115,33%

Πηγή: Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

Ενόψει δε της Ακρόασης Φορέων στις 18.09.2025, η ΕΕΔΑ έλαβε ενημέρωση από το Γραφείο Βοηθού Συνηγόρου του Πολίτη για τα Δικαιώματα του Παιδιού, στην οποία υπάρχει ειδική αναφορά στο Ειδικό Αγροτικό Σωφρονιστικό Κατάστημα Κασσαβέτειας, όπου καταγράφονται αναλυτικά η ακαταλληλότητα των κτιριακών υποδομών, η αδυναμία επαρκούς επίβλεψης των θαλάμων όσο η φυλακή είναι κλειστή, καθώς και ο περιορισμός του χρόνου κατά τον οποίο τα άτομα που κρατούνται μπορούσαν να ασχοληθούν με δραστηριότητες που τους ενδιέφεραν, λόγω του ισχύοντος Κανονισμού των Φυλακών. Περαιτέρω, καταγράφεται, μεταξύ άλλων, έντονο πρόβλημα σωματικής και ψυχολογικής βίας μεταξύ των κρατουμένων, αυτοτραυματισμοί και βίαιη αφαίρεση αντικειμένων, μαζί με σοβαρότατες ελλείψεις σε καίριες ειδικότητες, όπως παιδοψυχολόγοι/παιδοψυχίατροι, νοσηλεύτές/τριες.

Επίσης, κατά την ακρόαση φορέων της ΕΕΔΑ σημειώθηκε από την ARSIS – Θεσσαλονίκη ότι, από την 1.5.2024, κατόπιν της θέσης σε ισχύ του ν. 5090/2024 και των τροποποιήσεων στα άρθρα 127 ΠΚ και 287 ΚΠΔ, παρατηρείται σημαντική αύξηση των φυλακίσεων και προφυλακίσεων ανηλίκων. Παράλληλα, επισημάνθηκε ότι ανακριτές και εισαγγελείς δεν διερευνούν συστηματικά εάν ανήλικοι κατηγορούμενοι είναι θύματα εμπορίας ανθρώπων, ακόμη και όταν προβάλλονται σχετικοί ισχυρισμοί, με αποτέλεσμα να τίθεται σε διακινδύνευση η έγκαιρη ενεργοποίηση των ειδικών εγγυήσεων προστασίας. Περαιτέρω, αναφέρθηκαν δυσχέρειες στην εφαρμογή του συστήματος επιτροπείας του ν. 4939/2022, καθώς σε αρκετές περιπτώσεις οι επίτροποι δεν γίνονταν δεκτοί κατά την απολογία ανηλίκων λόγω άγνοιας των ανακριτικών αρχών ως προς τον θεσμικό τους ρόλο. Ιδιαίτερη μνεία έγινε και στις διαδικασίες διαπίστωσης ηλικίας, όπου επί σειρά ετών καταγράφηκε πρακτική παράκαμψης της προβλεπόμενης ΚΥΑ 147627/2024⁴ μέσω διορισμού πραγματογνωμόνων κατά την κρίση των ανακριτικών αρχών, εξέλιξη που δύναται να οδηγήσει

⁴ Κοινή Υπουργική Απόφαση αριθμ. 147627/2025, «Καθορισμός της διαδικασίας διαπίστωσης ηλικίας αιτούντων διεθνή προστασία», ΦΕΚ 4581/Β/22-8-2025.

σε άνιση μεταχείριση. Επιπλέον, εκφράστηκαν ανησυχίες ως προς τη νομική βάση επιχειρήσεων «χαρτογράφησης κίνησης ανηλίκων» από την αστυνομία, οι οποίες φέρονται να συνεχίζονται επί ενάμιση έτος χωρίς σαφή νομιμοποίηση, ενώ επισημάνθηκε ότι πρόσφατες ρυθμίσεις (άρθρο 27 ν. 5226/2025) εκτιμάται ότι θα αυξήσουν σημαντικά τον αριθμό των κρατουμένων.

Η ΕΕΔΑ τονίζει ότι η προστασία των δικαιωμάτων των ανήλικων που έχουν τελέσει κάποιο αδίκημα και η καθιέρωση της φιλικής προς τα παιδιά δικαιοσύνης παγιώνεται μέσα από μια σειρά συμβατικών και μη κειμένων που απαντούν στη διεθνή, ευρωπαϊκή και εθνική έννομη τάξη.

A. Διεθνείς και ευρωπαϊκές δεσμεύσεις της χώρας

Αναλυτικότερα, στο πεδίο του **διεθνούς δικαίου**, ιδιαίτερα σημαντική ως προς την προστασία των ανηλίκων είναι η **Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού** (ΔΣΔΠ), η οποία κυρώθηκε με τον **ν. 2101/1992**, στις 2 Δεκεμβρίου 1992, αποκτώντας αυξημένη τυπική ισχύ (ά. 28 Σ). Από τα άρθρα της Σύμβασης συνάγεται πως όλες οι αποφάσεις που αφορούν τα παιδιά, είτε αυτές λαμβάνονται από δημόσιους ή ιδιωτικούς οργανισμούς κοινωνικής προστασίας, είτε από τα δικαστήρια, τις διοικητικές αρχές ή από τα νομοθετικά όργανα, πρέπει να λαμβάνονται με γνώμονα το **βέλτιστο συμφέρον τους** (ά. 3), ενώ σε κάθε στάδιο της ποινικής διαδικασίας το παιδί διατηρεί το δικαίωμα ακρόασης (ά. 12 παρ. 2). Η σύλληψη, **η κράτηση και η φυλάκιση δεν μπορεί παρά να αποτελεί το έσχατο μέτρο**, το οποίο οφείλει να έχει τη μικρότερη δυνατή διάρκεια (ά. 37β), ενώ κάθε παιδί πρέπει να αντιμετωπίζεται με σεβασμό και ανθρωπισμό, κατά τρόπο που να συνάδει με τις ανάγκες της ηλικίας του. Επιβάλλεται δε **ο διαχωρισμός των ανηλίκων από τα ενήλικα κρατούμενα άτομα** σε κάθε κατάσταση κράτησης ή φυλάκισης (ά. 37γ). Ρητά επίσης τονίζεται το δικαίωμα του ανήλικου ατόμου που στερείται την ελευθερία του σε **νομική συμπαράσταση και το δικαίωμα πρόσβασης στη δικαιοσύνη, ώστε να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της στέρησης της ελευθερίας** (ά. 37δ). Το άρθρο 40 θέτει ως βάση για κάθε παιδί, κατηγορούμενο ή καταδικασμένο, την ανάγκη για **κοινωνική επανένταξη** και την ανάληψη ενός εποικοδομητικού ρόλου ανάμεσα στο κοινωνικό σύνολο. Επιπρόσθετα, εισάγει μια σειρά εγγυήσεων που διασφαλίζουν, ανάμεσα στα άλλα, την πλήρη υπεράσπιση, **την αρχή της δίκαιης δίκης, της μη αυτοενοχοποίησης, το δικαίωμα αντιμετώπισης της ιδιωτικής ζωής με απόλυτο σεβασμό σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, καθώς και την εισαγωγή ορίου ηλικίας που επιφέρει αυτόματα τον μη καταλογισμό της πράξης**.

Την αρχή για δίκαιη δίκη και τα δικαιώματα για την αντιμετώπιση των παιδιών με ειδικό τρόπο που τίθενται στη Σύμβαση, εμπλουτίζουν σημαντικά διεθνή κείμενα που, αν και μη δεσμευτικά, παρέχουν ουσιώδη καθοδήγηση. Πιο συγκεκριμένα, οι **Κανόνες του Πεκίνου** σκιαγραφούν την εφαρμογή της δίκαιης δίκης και της ειδικής για τα παιδιά μεταχείρισης, όπως ορίζονται στο ά. 40 της ΔΣΔΠ, θέτοντας τα βασικά στοιχεία για την προστασία θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως **η ευημερία του ανήλικου προσώπου και η αρχή της αναλογικότητας** (Κανόνας 5), **η κατ' εξαίρεση επιλογή της προσωρινής κράτησης**

(Κανόνας 13) ή των **στερητικών της ελευθερίας μέτρων** (Κανόνας 17)⁵. Οι **Κανόνες της Αβάνας** για την προστασία των ανηλίκων που στερούνται την ελευθερία τους θέτουν **τις ελάχιστες προϋποθέσεις για την κράτηση, υπογραμμίζοντας αφ' ενός ότι η τελευταία δεν μπορεί παρά να αποτελεί το έσχατο μέτρο** για το μικρότερο δυνατό χρονικό διάστημα, και αφ' ετέρου την ανάγκη προώθησης της **κοινωνικής επανένταξης** (αρχές 28-30, 31-37, 79-80)⁶. Οι **Κατευθυντήριες Γραμμές του Ριάντ**, αποτυπώνουν πολιτικές για την πρόληψη της παραβατικότητας των νέων⁷ επισημαίνοντας ότι το κάθε μέτρο πρέπει να λαμβάνεται με βάση **την αρχή της αναλογικότητας, χωρίς να προκαλείται ο στιγματισμός του παιδιού**.

Εξίσου διαφωτιστικά για την ερμηνεία και εφαρμογή της ΔΣΔΠ είναι το **Γενικό Σχόλιο αριθ. 10**⁸ της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, στο οποίο, μεταξύ άλλων, τονίζεται η σημασία της **αποδικαστηριοποίησης (χρήση εξωδικαστικών λύσεων)** και η ενσωμάτωση της αρχής του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού, καθώς και το **Γενικό Σχόλιο αριθ. 24**, με το οποίο συνιστάται **η μη παραπομπή ανηλίκων ηλικίας 16 και 17 ετών στο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης ενηλίκων, σε περιπτώσεις σοβαρών αξιόποινων πράξεων**⁹.

Αντίστοιχα, το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα¹⁰ -μέσα από άρθρα που ορίζουν σαφώς τον διαχωρισμό υπόδικων/κατάδικων, ενηλίκων/ανηλίκων και τη μεταχείριση κρατουμένων με σκοπό την ουσιαστική βελτίωση και την κοινωνική επανένταξη(ά. 10 παρ. 1,2,3)-, η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) (ά. 3, 5,6, 8),¹¹ , καθώς και η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Άσκηση Δικαιωμάτων των Παιδιών (ά. 3, 5, 6, 7 κ.ά.)¹² συμπληρώνουν και ενισχύουν το πλέγμα προστασίας.

Επιπρόσθετα, παραμένοντας στο πεδίο του Συμβουλίου της Ευρώπης, θεμελιώδους σημασίας -αν και μη δεσμευτικές- είναι οι «**Κατευθυντήριες Γραμμές για μια φιλική προς τα παιδιά**

⁵ Ηνωμένα Έθνη, Γενική Συνέλευση (1985), *Ελάχιστοι κανόνες των Ηνωμένων Εθνών για τη διοίκηση της δικαιοσύνης για ανήλικους*, UN Doc. GA Res. 40/33, 19 Νοεμβρίου 1985.

⁶ Ηνωμένα Έθνη, Γενική Συνέλευση (1990) *Κανόνες των Ηνωμένων Εθνών για την προστασία ανηλίκων που στερούνται την ελευθερία τους*, UN Doc. GA Res. 45/113, 14 Δεκεμβρίου 1990.

⁷ Ηνωμένα Έθνη, Γενική Συνέλευση (1990) *Κατευθυντήριες γραμμές των Ηνωμένων Εθνών για την πρόληψη της εγκληματικότητας των νέων*, UN Doc. GA Res. 45/112, 14 Δεκεμβρίου 1990.

⁸ Ηνωμένα Έθνη, Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Παιδιού (2007), *Γενικό σχόλιο αριθ. 10 (2007): Τα δικαιώματα των παιδιών στον τομέα της δικαιοσύνης για ανήλικους*, CRC/C/GC/10, 25 Απριλίου 2007.

⁹ Ηνωμένα Έθνη, Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Παιδιού (2019), *Γενικό σχόλιο αριθ. 24 (2019) σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών στο σύστημα απονομής δικαιοσύνης για τα παιδιά*, CRC/C/ GC/24, 18 Σεπτεμβρίου 2019, τμήμα Γ.

¹⁰ Ηνωμένα Έθνη, (1966), *Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα*, όπως κυρώθηκε με τον **v. 2462/1997** (ΦΕΚ Α' 25/26.2.1997).

¹¹ Συμβούλιο της Ευρώπης, (1950), *Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου* (όπως τροποποιήθηκε από τα Πρωτόκολλα 11, 14, 15), όπως κυρώθηκε με το **N.Δ. 53 της 19/20 Σεπτεμβρίου 1974** (ΦΕΚ Α' 256/20.9.1974). Ά. 3 της ΕΣΔΑ (απαγόρευση των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης και εξευτελιστικής μεταχείρισης), ά. 5 (δικαίωμα στην ελευθερία), ά. 6 (δικαίωμα σε δίκαιη δίκη), ά. 8 (προστασία οικογενειακής/ιδιωτικής ζωής).

¹² Συμβούλιο της Ευρώπης, *Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Άσκηση Δικαιωμάτων των Παιδιών*, όπως κυρώθηκε με το **N. 2502/1997** «Κύρωση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Άσκηση των Δικαιωμάτων των Παιδιών», (ΦΕΚ 103/Α/28-5-1997). Ά 3(δικαίωμα πληροφόρησης και έκφρασης γνώμης), ά. 5 (δικαίωμα νομικού συμπαράστατη), ά. 6-7 (υποχρέωση λήψης αποφάσεων με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού και σε σύντομο χρόνο).

δικαιοσύνη», οι οποίες αφορούν παιδιά ύποπτα ή κατηγορούμενα. Στόχος είναι να διασφαλιστεί ότι σε κάθε στάδιο της δικονομικής διαδικασίας λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαίτερες ανάγκες των παιδιών, όσον αφορά την ενημέρωση και τη συμμετοχή τους σε αυτή, **την προστασία από κάθε βλάβη, την ανάγκη διεπιστημονικής προσέγγισης για μια ολιστική κατανόηση και αξιολόγηση του παιδιού, τον περιορισμό της ελευθερίας** κ.ά.¹³. Αξίζει να σημειωθεί ότι τόσο στην παλαιότερη όσο και στη νέα **Στρατηγική για τα Δικαιώματα του Παιδιού 2022-2027**¹⁴, ένας από τους βασικούς πυλώνες είναι η «**Φιλική προς το Παιδί Δικαιοσύνη**», ενώ προτάσσεται η καθιέρωση της αποκαταστατικής δικαιοσύνης και η επικράτηση εναλλακτικών της κράτησης μέτρων.

Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (ΕΠΒ) στην **9^η Γενική Έκθεση** με θέμα «Ανήλικοι που στερούνται την ελευθερία τους» (όπως αυτή ενημερώθηκε με την **24^η Έκθεση**)¹⁵, προέβλεψε μηχανισμούς προστασίας κατά της κακομεταχείρισης, τους οποίους, σύμφωνα με την Επιτροπή, κάθε ανήλικο πρόσωπο πρέπει να έχει στη διάθεσή του. Μεταξύ άλλων, η ΕΠΒ εστίασε στον **διαχωρισμό των ανήλικων δραστών από τους ενήλικες**, σε σωφρονιστικά καταστήματα ειδικά σχεδιασμένα για τις ανάγκες της ηλικίας και σωφρονιστικό προσωπικό κατάλληλα εκπαιδευμένο (παρ. 28). Τα κελιά θα πρέπει να έχουν επαρκές μέγεθος, φωτισμό καλή επίπλωση και διακόσμηση, ώστε να παρέχουν τα κατάλληλα οπτικά ερεθίσματα. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η **εστίαση στον πληθυσμό των ανήλικων κοριτσιών και των αναγκών τους, ιδίως σε θέματα προσωπικής υγιεινής και παροχής συναφών ειδών, καθώς, όπως επισημαίνεται, η έλλειψη αυτών μπορεί να αποτελέσει από μόνη της ταπεινωτική μεταχείριση** (παρ.30). Χρειάζεται εδώ να επισημανθεί ότι οι ανήλικες κρατούμενες συνιστούν αριθμητικά ιδιαίτερα περιορισμένη ομάδα στο ελληνικό σωφρονιστικό σύστημα.

Σε επίπεδο **Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ)**, ο **Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων** μέσα από τις διατάξεις του θεσπίζει μια σειρά βασικών δικαιωμάτων σχετικά με την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, τα οποία παρέχουν εγγυήσεις δίκαιης δίκης καλύπτοντας και τις περιπτώσεις ανηλικότητας. Μεταξύ άλλων, διασφαλίζονται τα **δικαιώματα της υπεράσπισης, της εκπροσώπησης, της ουσιαστικής συμμετοχής** (ά. 47-48), **οι αρχές της νομιμότητας και της αναλογικότητας αξιολογίων πράξεων και ποινών** (ά.49), **το δικαίωμα στην ελευθερία** (ά. 6), **καθώς επίσης η απαγόρευση των βασανιστηρίων και των απάνθρωπων ή εξευτελιστικών ποινών ή μεταχείρισης** (ά. 4). Εκτός των γενικών διατάξεων του Χάρτη, ειδικότερες εγγυήσεις -που αφορούν στοχευμένα τα ανήλικα παιδιά ή/και τα νέα άτομα- παρέχονται μέσα από τις Οδηγίες. Ενδεικτικά αναφέρεται η **Οδηγία (ΕΕ) 2016/800** σχετικά με τις δικονομικές εγγυήσεις για τα παιδιά που είναι ύποπτα ή

¹³ Συμβούλιο της Ευρώπης, Επιτροπή Υπουργών (2010), *Κατευθυντήριες γραμμές για μια φιλική προς τα παιδιά δικαιοσύνη*, 17 Νοεμβρίου 2010.

¹⁴ Συμβούλιο της Ευρώπης, *Νέα Στρατηγική του ΣτΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού (2022-2027)*, Τα Δικαιώματα των Παιδιών σε Δράση: από τη συνεχιζόμενη εφαρμογή στην κοινή καινοτομία, 2022.

¹⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας, *9^η Γενική Έκθεση: Ανήλικοι που στερούνται της ελευθερίας τους*, CPT/Inf(99)12-part, 1999, όπως ενημερώθηκε με την 24^η Γενική Έκθεση, 2015.

κατηγορούμενα στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, η οποία κυρώθηκε με τον [ν. 4689/2020](#)¹⁶. Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο [Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για τα δικαιώματα του παιδιού](#), ακόμη και στην περίπτωση έλλειψης ειδικών διατάξεων για τα παιδιά, «τα κράτη μέλη οφείλουν να συμμορφώνονται με τον Χάρτη κατά την εφαρμογή των διατάξεων των οδηγιών της ΕΕ. Ως εκ τούτου, οι αρχές όπως αυτή του υπέρτατου συμφέροντος του παιδιού, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 24, πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη σε υποθέσεις κατά τις οποίες τα παιδιά υπόκεινται σε οποιαδήποτε εκ των διατάξεων των οδηγιών»¹⁷.

Η ΕΕΔΑ υπογραμμίζει ότι τα ανωτέρα διεθνή και ευρωπαϊκά κείμενα, είτε ως κυρωμένοι νόμοι αυξημένης τυπικής ισχύος είτε ως κανόνες και αρχές, πρέπει να αποτελούν πυξίδα κάθε νομοπαρασκευαστικής επιτροπής, όταν προβαίνει σε οποιαδήποτε σχετική ρύθμιση. Ταυτόχρονα, τα κείμενα αυτά συνιστούν πολύτιμο εργαλείο ερμηνείας κατά την εφαρμογή του εθνικού δικαίου από τις αρχές.

B. Εθνικό πλαίσιο προστασίας

Εκτός από την παρεχόμενη στο **Σύνταγμα προστασία** (άμεσα ή έμμεσα)¹⁸, η ανηλικότητα αναγνωρίζεται ως ιδιότητα που απαιτεί ιδιαίτερη μεταχείριση τόσο στον Ποινικό και Σωφρονιστικό Κώδικα (ΠΚ και ΣωφρΚ αντίστοιχα), όσο και στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ΚΠΔ). Ήδη από τη θέση σε ισχύ του νέου ΠΚ με τον [ν. 4619/2019](#)¹⁹, (με αλλαγές προς την κατεύθυνση της αυστηροποίησης, για τις οποίες η ΕΕΔΑ έχει επανειλημμένα εκφράσει την ανησυχία της²⁰), υπογραμμίστηκε η ειδική ποινική μεταχείριση των ανηλίκων, η οποία αποσκοπεί όχι στην τιμωρία, αλλά στη διαπαιδαγώγηση και στην υποστήριξη τους με στόχο την κοινωνική ένταξη και την αποτροπή από την τέλεση άλλων εγκληματικών πράξεων²¹. Επιπρόσθετα, **ρητά γίνεται αναφορά στην αρχή του κοινωνικού κράτους**,

¹⁶ Ν. 4689/2020, «Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών (ΕΕ) 2016/800, 2017/1371, 2017/541, 2016/1919, 2014/57/ΕΕ, κύρωση του Μνημονίου Διοικητικής Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως της Κυπριακής Δημοκρατίας, τροποποιήσεις του ν. 3663/2008 (Α'99) προς εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1727 και άλλες διατάξεις», ΦΕΚ Α 103/27.5.2020.

¹⁷ Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, *Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για τα δικαιώματα του παιδιού*, 2022, σελ. 299.

¹⁸ Ελληνικό Σύνταγμα, όπως ισχύει σήμερα μετά και το Ψήφισμα της 25ης Νοεμβρίου 2019 της Θ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων, Φ.Ε.Κ. 187/Α'/28.11.2019, ά. 21(1)(3), ά. 96(3), ά. 16(2-4), ά.2(1), ά. 4(2) κ.ά.

¹⁹ Ν. 4619/2020 «Κύρωση του Ποινικού Κώδικα», ΦΕΚ Α' 95/11.06.2019, όπως τροποποιήθηκε από τον ν. 4855/2021 και τον ν. 5090/2024.

²⁰ ΕΕΔΑ, *Συζήτηση και ψήφιση του Σχεδίου Νόμου του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη με τίτλο «Αναδιοργάνωση της δομής της Ελληνικής Αστυνομίας και αναβάθμιση της εκπαίδευσης του ένστολου προσωπικού της - Εκσυγχρονισμός του θεσμού της ηλεκτρονικής επιτήρησης υπόδικων, κατάδικων και κρατούμενων σε άδεια - Ρύθμιση θεμάτων κρατούμενων σε σωφρονιστικά καταστήματα και άλλες διατάξεις»*, Μάρτιος 2025. ΕΕΔΑ, Σημείωμα ενώπιον της Βουλής για την ψήφιση του Σχεδίου Νόμου του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη «*Αναμόρφωση και εκσυγχρονισμός του Σωφρονιστικού Κώδικα - τροποποιήσεις στον ν.2776/1999*», Οκτώβρης 2022.

²¹ *Αιτιολογική Έκθεση* στο σχέδιο νόμου «Κύρωση του Ποινικού Κώδικα», 2019, σελ. 29.

καθώς και στην αρχή της αναλογικότητας (επιλογή καταλληλότερου, αναγκαίου και αποτελεσματικού μέτρου) **και της επικουρικότητας** (ιεράρχηση των μέτρων από τα ηπιότερα προς τα βαρύτερα και από τα εξωιδρυματικά προς τα ιδρυματικά)²².

Η ΕΕΔΑ υπενθυμίζει ότι ήδη από το στάδιο της **προδικασίας** η κατάφαση της ανηλικότητας έχει οδηγήσει στη νομοθετική πρόβλεψη να λαμβάνονται ειδικά μέτρα για την αξιολόγηση και εκτίμηση του ανήλικου ατόμου, καθώς και την προστασία των δικαιωμάτων του. Με τον [ν. 4689/2020](#) ενσωματώθηκε η [Οδηγία ΕΕ 2016/800 σχετικά με τις δικονομικές εγγυήσεις για παιδιά που είναι ύποπτοι ή κατηγορούμενοι](#)²³. Οι διατάξεις προβλέπουν την υποχρεωτική ατομική αξιολόγηση κάθε ανήλικου προσώπου -με την ενεργό συμμετοχή του- από την **Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής**. Οι πληροφορίες που συλλέγονται για την προσωπικότητα, το οικονομικό, κοινωνικό, οικογενειακό περιβάλλον, τη διανοητική και ψυχική κατάσταση κ.ά., καταγράφονται σε έκθεση, μαζί με τις προτάσεις για την εξατομικευμένη μεταχείριση του παιδιού, η οποία επικαιροποιείται καθ' όλη τη διαδικασία και αποτελεί εργαλείο για τις δικαστικές αρχές, προκειμένου να προβούν στη λήψη του καταλληλότερου μέτρου, πάντα με βάση το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού²⁴. Χρειάζεται εδώ να υπομνησθεί ότι δεν έχει ακόμη υλοποιηθεί η πρόταση που συμπεριλαμβάνεται στην [Εθνική Στρατηγική για τη Βία και την Παραβατικότητα των Ανηλίκων \(2025-2030\)](#), σύμφωνα με την οποία προτείνεται η **δημιουργία μιας ενιαίας διαλειτουργικής μονάδας-κόμβου** υπηρεσιών στην έδρα κάθε Πρωτοδικείου σε διακριτό χώρο, όπου θα συστεγάζονται και θα συνεργάζονται οι θεσμοί του Εισαγγελέα Ανηλίκων, του ειδικού Ανακριτή Ανηλίκων, του Επιμελητή Ανηλίκων και του Δικαστηρίου Ανηλίκων, ώστε να πραγματοποιηθούν με μεγαλύτερη ευχέρεια και με τη μικρότερη δυνατή έκθεση του ανήλικου ατόμου, όλες οι προβλεπόμενες ποινικές διαδικασίες. Ομοίως, δεν έχει τεθεί σε εφαρμογή η πρόταση που προβλέπει ότι στο Τμήμα/Αυτοτελές Γραφείο Επιμελητών Ανηλίκων της Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων και Κοινωνικής Αρωγής θα παρέχονται οι υπηρεσίες ατομικής αξιολόγησης, επιμέλειας και επιτήρησης, καθώς και παραπομπής σε φορείς της κοινότητας, ενώ υπάρχει πρόβλεψη για υπηρεσίες πρώτης γραμμής από ειδικό ψυχικής υγείας για έγκαιρη παρέμβαση, καθώς και για ειδική ατομική αξιολόγηση, όποτε θεωρείται αναγκαίο, από την Ομάδα Εκτίμησης Ανηλίκων Δραστών. Η ΕΕΔΑ επισημαίνει, στο σημείο αυτό, τον καίριο ρόλο που διαδραματίζουν η δημιουργία και η κατάλληλη στελέχωση διεπιστημονικών ομάδων, καθώς και η ολιστική και εξατομικευμένη αξιολόγηση του παιδιού, από την αρχή μέχρι την περάτωση της διαδικασίας, όπως προβλέπεται εξάλλου και από τις [«Κατευθυντήριες Γραμμές για μια φιλική προς τα παιδιά δικαιοσύνη»](#) του Συμβουλίου της Ευρώπης²⁵.

²² Α. 122(3) ΠΚ (όπως αυτό τροποποιήθηκε με το ά. 92 του ν. 5151/24, ΦΕΚ Α 173/4.11.24).

²³ Ν. 4689/2020, «Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών (ΕΕ) 2016/800, 2017/1371, 2017/541, 2016/1919, 2014/57/ΕΕ, κύρωση του Μνημονίου Διοικητικής Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως της Κυπριακής Δημοκρατίας, τροποποιήσεις του ν. 3663/2008 (Α'99) προς εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1727 και άλλες διατάξεις», ΦΕΚ Α 103/27.5.2020

²⁴ Α. 7, Δικαίωμα σε ατομική αξιολόγηση (άρθρο 7 Οδηγίας) ν. 4689/2020.

²⁵ Συμβούλιο της Ευρώπης, Επιτροπή Υπουργών (2010), *Κατευθυντήριες γραμμές για μια φιλική προς τα παιδιά δικαιοσύνη*, 17 Νοεμβρίου 2010, παρ. 16επ.

Κατά το άρθρο 4 του ίδιου νόμου προβλέπεται η άμεση ενημέρωση του ανήλικου προσώπου, καθώς και το δικαίωμα ενημέρωσης του ασκούντος τη γονική μέριμνα (ά. 5), ενώ κατά τα άρθρα 6 και 16 προβλέπεται η άμεση συνδρομή δικηγόρου, πριν ακόμη εξεταστεί από τις διωκτικές και εισαγγελικές-ανακριτικές αρχές το ανήλικο πρόσωπο. Πρέπει δε να διασφαλίζεται η παρουσία του νομικού εκπροσώπου σε κάθε εξέταση και κατά τη διενέργεια όλων των ανακριτικών πράξεων. Σε περίπτωση, μάλιστα, **μη παράστασης δικηγόρου, οι αρχές οφείλουν να αναβάλουν κάθε εξέταση ή διενέργεια οποιασδήποτε ανακριτικής πράξης**. Πρέπει να τονιστεί ότι το ΕΔΔΑ αξιολογεί την πρόσβαση σε δικηγόρο ως θεμελιώδες στοιχείο του δικαιώματος δίκαιης δίκης, ενώ ο έλεγχος των προϋποθέσεων για το κατά πόσο το άτομο είχε ουσιαστική πρόσβαση σε δικηγόρο, αντιμετωπίζεται αυστηρότερα όταν αφορά παιδιά²⁶.

Γ. Στέρηση της ελευθερίας

Γ1. Η προσωρινή κράτηση

Ως προς την προσωρινή κράτηση, είναι χρήσιμο να γίνει πρώτα αναφορά στην τροποποίηση του ά. 127 ΠΚ (ν. 5090/2024), για την οποία η ΕΕΔΑ, στην [Έκθεση για την εφαρμογή του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα \(ΔΣΑΠΔ\)](#) ενόψει της εξέτασης της Ελλάδας από την Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, είχε εκφράσει την ανησυχία της. Όπως τόνισε η Επιτροπή, η νέα ρύθμιση επαναφέρει τη φυλάκιση για τα εφηβικής ηλικίας άτομα, αναβιώνοντας την έννοια της περιοριστικής και τιμωρητικής μεταχείρισης των ανηλίκων, παρά την επικρατούσα διεθνή άποψη ότι η επαφή τους με το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης μπορεί να έχει περισσότερες αρνητικές παρά θετικές συνέπειες για την ανάπτυξη και την ομαλή επανένταξή τους στην κοινωνία²⁷.

Από το ά. 287 του ισχύοντος ΚΠΔ (ν. 4620/2019) συνάγεται ότι θα πρέπει να πληρούνται σωρευτικά τρεις προϋποθέσεις για την επιβολή της προσωρινής κράτησης: α) να υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις ενοχής, β) η φερόμενη ως τελεσθείσα πράξη να επισύρει ποινή επιβολής περιορισμού σε Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων κατά το ά. 127 ΠΚ, γ) να πρόκειται για πρόσωπο που έχει συμπληρώσει το 15^ο έτος της ηλικίας του. Επιπλέον, με την τροποποίηση του άρθρου 287 ΚΠΔ (ν. 5172/2025) προβλέφθηκε η κατ' εξαίρεση παράταση της προσωρινής κράτησης για επιπλέον τρεις μήνες (η μέγιστη διάρκεια προσωρινής κράτησης ήταν 6 μήνες) για τους λόγους που περιοριστικά αναφέρονται στο άρθρο.

Η ΕΕΔΑ επισημαίνει πως ακόμα και μετά τις τροποποιήσεις επί τω δυσμενέστερω -οι οποίες δεν εναρμονίζονται με τις διεθνείς και ευρωπαϊκές υποχρεώσεις της χώρας, αλλά ούτε και με την Εθνική Στρατηγική για τη βία και την παραβατικότητα των ανηλίκων- το ισχύον

²⁶ΕΔΔΑ, [Salduz v. Turkey](#) [Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως], προσφυγή αριθ. 36391/02, 27 Νοεμβρίου 2008, παρ. 60. ΕΔΔΑ, [Panovits κατά Κύπρου](#), προσφυγή αριθ. 4268/04, 11 Δεκεμβρίου 2008.

²⁷ΕΕΔΑ, [Έκθεση της ΕΕΔΑ για την εφαρμογή του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα \(ICCPR\) ενόψει της εξέτασης της Ελλάδας από την Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ](#) στην 142η Σύνοδο (14 Οκτωβρίου- 7 Νοεμβρίου 2024), σελ. 13-14.

νομοθετικό πλαίσιο επιβάλλει την κράτηση αντί του κατ' οίκον περιορισμού με ηλεκτρονική επιτήρηση ή των περιοριστικών όρων σε **εξαιρετικές μόνο περιπτώσεις** (ά. 286 ΚΠΔ). Ειδικά όσον αφορά ανήλικα άτομα, πρέπει την απόφαση να **συνοδεύει ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, από την οποία να προκύπτει γιατί τα αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα δεν κρίνονται στη συγκεκριμένη περίπτωση επαρκή**, λαμβανομένων κατά περίπτωση υπόψη των ιδιαίτερων συνθηκών τέλεσης της πράξης και της προσωπικότητας του ανηλικού ατόμου. **Μόνη η κατά το νόμο βαρύτητα της πράξης, δεν αρκεί για την επιβολή προσωρινής κράτησης, ούτε η παραβίαση των περιοριστικών όρων** που έχουν επιβληθεί δύναται από μόνη της να οδηγήσει σε περιορισμό, ενώ παράλληλα εισάγονται εμπειρικά κριτήρια για την κατάφαση του κινδύνου φυγής.

Η ΕΕΔΑ τονίζει ότι η προσωρινή κράτηση, ως το επαχθέστερο μέτρο της προδικασίας, πρέπει να επιβάλλεται μόνο αν αποδεδειγμένα συντρέχουν οι περιγραφόμενες στον νόμο προϋποθέσεις, αφού ληφθούν υπόψη και οι αρχές που διέπουν τον ΠΚ και τον ΚΠΔ, δηλαδή, η αρχή της αναγκαιότητας, της αναγκαίας αναλογίας και εν αμφιβολία υπέρ της ελευθερίας (in dubio pro libertate). Επιπρόσθετα, κάθε απόφαση θα πρέπει να λαμβάνεται έχοντας ως γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Στη στάθμιση αυτή, δεν θα πρέπει να παραγνωρίζονται οι συνθήκες που επικρατούν στα περισσότερα σωφρονιστικά καταστήματα, στα αστυνομικά τμήματα και στα ιδρύματα αγωγής, οι οποίες, σύμφωνα με τις εκθέσεις των σχετικών ελεγκτικών μηχανισμών, είναι ιδιαίτερα ακατάλληλες -ιδίως για την εύαλπη ομάδα των παιδιών- και ισοδυναμούν σε αρκετές περιπτώσεις με απάνθρωπη και ταπεινωτική μεταχείριση²⁸. Φαίνεται επίσης χρήσιμο να επαναληφθεί εδώ η πρόβλεψη της **Εθνικής Στρατηγικής για την Πρόληψη της Βίας και την Αντιμετώπιση της Παραβατικότητας Ανηλίκων** για ενσωμάτωση της αποκαταστατικής δικαιοσύνης στη δικαστηριακή πρακτική και για ανάπτυξη δικτύου παρόχων υπηρεσιών αποκαταστατικής δικαιοσύνης. Εξάλλου, στην Εθνική Στρατηγική προτάσσεται ο «εκσυγχρονισμός και η ενίσχυση του αναμορφωτικού μέτρου της ανάθεσης της υπεύθυνης επιμέλειας του ανηλικού στους γονείς ή επιτρόπους του, με την υποχρεωτική παρακολούθηση οικογενειακής συμβουλευτικής σε εξειδικευμένα προγράμματα που θα αναπτυχθούν για τον σκοπό αυτό στην κοινότητα. Το μέτρο στοχεύει στην οριοθέτηση του ανηλικού στο πλαίσιο της οικογένειας, με την παράλληλη ενδυνάμωση της οικογενειακής συνοχής και την υποστήριξη των γονέων στο ρόλο τους». Για την υποστήριξη αυτών των μέτρων, προτείνεται η δημιουργία δομών φιλοξενίας για ανήλικα άτομα που χρήζουν παρακολούθησης με αναμορφωτικά μέτρα στην κοινότητα²⁹.

²⁸ ΣτΠ, **Ειδική Έκθεση | OPCAT 2024**, 2025, σελ. 74-82 και 132επ. Βλ. επίσης **Ειδική Έκθεση | OPCAT 2022-2023**, σελ. 131επ., CPT, **Report on the ad hoc visit to Greece carried out from 20 to 31 January 2025**, CPT/Inf (2026) 09, 2026 και CPT, **Report to the Greek Government on the ad hoc visit to Greece carried out from 8 to 11 November 2022**, CPT/Inf (2023) 24, 2023.

²⁹ Ελληνική Δημοκρατία- Προεδρία της Κυβέρνησης, **Εθνική Στρατηγική για την Πρόληψη της Βίας και την Αντιμετώπιση της Παραβατικότητας Ανηλίκων 2025-2030**, σελ. 96επ. Βλ. επίσης, ΕΔΔΑ, **Blokhin v. Russia**, προσφυγή αριθ. **47152/06**, Μάρτιος 2016, παρ. 170-171.

Στην ίδια κατεύθυνση, η νομολογία του ΕΔΔΑ ορίζει ότι οι αρχές θα πρέπει να αξιολογούν με ιδιαίτερη προσοχή την ηλικία του παιδιού κατά τη λήψη απόφασης για προσωρινή κράτηση, καθώς το εν λόγω μέτρο θα πρέπει να εφαρμόζεται ως έσχατη λύση και μάλιστα με τη μικρότερη δυνατή χρονική διάρκεια³⁰. Επομένως, οι αρμόδιες δικαστικές αρχές οφείλουν πρώτα να εξετάζουν εναλλακτικές λύσεις αντί της προσωρινής κράτησης³¹. Στην περίπτωση δε της όποιας παράτασης, η ιδιαίτερη ευαλωτότητα των ανηλίκων επιβάλλει στο κράτος να διασφαλίζει ότι η αυτή πραγματοποιείται σε σύντομα χρονικά διαστήματα, ενώ το ενδιαφερόμενο πρόσωπο εμφανίζεται τακτικά ενώπιον δικαστηρίου, γεγονός που δυνητικά λειτουργεί και ως εγγύηση έναντι κακομεταχείρισης³².

Γ2. Συνθήκες κράτησης

Σχετικά με τις συνθήκες κράτησης, κομβικής σημασίας είναι το ά. 11 του ν. 4689/2020, σύμφωνα με το οποίο νεαρά κρατούμενα άτομα και των δύο φύλων, τα οποία έχουν συμπληρώσει το 15^ο έτος και δεν έχουν συμπληρώσει το 21^ο έτος της ηλικίας τους και στα οποία έχει επιβληθεί προσωρινή κράτηση (ή ποινικός σωφρονισμός), κρατούνται σε ειδικά καταστήματα κράτησης νέων, όπου εφαρμόζονται εξειδικευμένα προγράμματα μορφωτικού και επαγγελματικού χαρακτήρα.

Το **καθεστώς των συνθηκών κράτησης** προσδιορίζεται περαιτέρω στον ΣωφρΚ (ν. 2776/1999, όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 4985/2022)³³ και στον **Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας των Ειδικών Καταστημάτων Κράτησης Νέων**³⁴. Αν και ο Κώδικας δεν περιέχει ειδικό κεφάλαιο για ανήλικα άτομα, με συγκεκριμένες ρυθμίσεις οι οποίες θα συνυπολογίζουν τις ιδιαιτερότητες της ηλικίας, καθώς και τις υποχρεώσεις του κράτους που απορρέουν από τη ΔΣΔΠ, προβλέπει εντούτοις **τον διαχωρισμό τους από τον ενήλικο πληθυσμό (ά.12(5))**. Η ΕΕΔΑ υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με την **Εθνική Στρατηγική για την Πρόληψη της Βίας και την Αντιμετώπιση της Παραβατικότητας Ανηλίκων**, κρίσιμη θεωρείται η προσθήκη διατάξεων στη σωφρονιστική νομοθεσία για τη χωριστή κράτηση της ηλικιακής ομάδας 15-18 ετών, η οποία με τον ισχύοντα Κώδικα εμπίπτει στην ομάδα των νεαρών (κατηγορία που περιλαμβάνει και τις ηλικίες 18-21). Επίσης, προβλέπεται διαχωρισμός στην κράτηση ανηλίκων με βάση το φύλο, το αναπτυξιακό στάδιο και τις ιδιαίτερες ανάγκες τους, αλλά και η έκδοση Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας σωφρονιστικών καταστημάτων για ανηλικούς σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.

Κατά το ά. 12(5) του ΣωφρΚ, τα νεαρά κρατούμενα πρόσωπα πρέπει να παραμένουν σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους και στην περίπτωση που βρεθούν σε αστυνομικό τμήμα

³⁰ ΕΔΔΑ, *Korneykova κατά Ουκρανίας*, προσφυγή αριθ. 39884/05, 19 Ιανουαρίου 2012, παρ. 43-44. ΕΔΔΑ, *J.M. κατά Δανίας*, προσφυγή αριθ. 34421/09, 13 Νοεμβρίου 2012, παρ. 63.

³¹ ΕΔΔΑ, *Dinç και Çakır κατά Τουρκίας*, προσφυγή αριθ. 66066/09, 9 Ιουλίου 2013, παρ. 63.

³² ΕΔΔΑ, *Spišák κατά Τσεχικής Δημοκρατίας*, προσφυγή αριθ. 13968/22, 20 Ιουνίου 2024, παρ. 82.

³³ **N. 2776/1999**, «Σωφρονιστικός Κώδικας», ΦΕΚ Α' 291/24.12.1999, όπως τροποποιήθηκε από τον **ν. 4985/2022**, «Αναμόρφωση και εκσυγχρονισμός Σωφρονιστικού Κώδικα Τροποποιήσεις στον ν. 2776/1999 και άλλες διατάξεις», ΦΕΚ Α 203/27.10.2022.

³⁴ Απόφαση του Υπ. Δικαιοσύνης υπ' αριθ. 62367, 47503/21.6.2005, ΦΕΚ Β 889/30.6.2005.

λόγω μεταγωγών για δικονομικούς λόγους. Θα πρέπει, βέβαια, εδώ να τονιστεί ότι η παραμονή σε αστυνομικά κρατητήρια έχει χαρακτηριστεί ως εντελώς ακατάλληλη για ανήλικα παιδιά, καθιστώντας τα ακόμη πιο ευάλωτα, κυρίως λόγω της έλλειψης υποδομών ικανών να καλύψουν τις ανάγκες τους³⁵. Περαιτέρω, ορίζεται ότι «άτομα με ειδικές ανάγκες»³⁶ ή προβλήματα ψυχικής υγείας υποβάλλονται στα αναγκαία θεραπευτικά μέτρα (ά.12(4), ενώ λαμβάνεται πρόνοια για ειδική μεταχείριση στο βαθμό που δικαιολογείται από τη νομική και πραγματική κατάσταση των ανηλίκων (ά.3(2). Ακόμη, κατά το ά. 35(5) ΣωφρΚ η πρωτοβάθμια εκπαίδευση είναι υποχρεωτική για τα νεαρά άτομα, για αυτό ιδρύονται αντίστοιχες μονάδες σε κάθε σωφρονιστικό κατάστημα. Η ΕΕΔΑ, όπως επεσήμανε και στο [Σημείωμα](#) που κατέθεσε ενώπιον της Βουλής για το Σχ/Ν σχετικά με την τροποποίηση του Κώδικα, τονίζει τους σημαντικούς περιορισμούς στην άσκηση του δικαιώματος στην εκπαίδευση, λόγω των νομοθετικών μεταβολών στη χορήγηση των εκπαιδευτικών αδειών, όπως και τους περιορισμούς στο καθεστώς της ημιελεύθερης διαβίωσης.

Σύμφωνα με τη νομολογία του ΕΔΔΑ, για να μην λογίζεται ως αυθαίρετη μια κράτηση, δεν αρκεί να εκτελείται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην εθνική νομοθεσία, αλλά χρειάζεται, επιπρόσθετα, να θεωρείται και αναγκαία βάσει των εκάστοτε περιστάσεων³⁷. Κατά το δικαστήριο, για να είναι η κράτηση σύμφωνη με τα όσα προβλέπονται στο ά. 5(1γ) της Σύμβασης, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η αρχή της αναλογικότητας, η οποία απαιτεί αιτιολογημένη απόφαση που ζυγίζει τα σχετικά επιχειρήματα υπέρ και κατά της κράτησης/αποφυλάκισης. Όπως επισημαίνει το ελεγκτικό όργανο, οι λόγοι για τους οποίους απαιτείται ειδική μεταχείριση αυτής της ηλικιακής ομάδας –όπως το επίπεδο ωριμότητας και οι διανοητικές και συναισθηματικές ικανότητες ενός ατόμου– δεν παύουν αμέσως μόλις συμπληρωθεί η ηλικία ενηλικίωσης³⁸, ενώ η κράτηση παιδιών μαζί με ενήλικες μπορεί να οδηγήσει σε παραβίαση του ά. 3 ή του ά. 5 της ΕΣΔΑ³⁹. Ζητήματα επίσης εγείρονται στη βάση του άρθρου 3, λόγω του διαθέσιμου χώρου των κελιών, του φωτισμού και των ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων⁴⁰, τομείς στους οποίους η χώρα αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα⁴¹. Αντίστοιχα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Κοινωνικών Δικαιωμάτων ερμηνεύει σταθερά το ά. 17 του ΕΚΧ υπό το πρίσμα ότι, όταν τα παιδιά κρατούνται ή φυλακίζονται, πρέπει να διαχωρίζονται από την πληθυσμιακή ομάδα των ενηλίκων⁴².

³⁵ Συνήγορος του Πολίτη: Σχόλια και παρατηρήσεις επί του νομοσχεδίου «Αναμόρφωση και εκσυγχρονισμός Σωφρονιστικού Κώδικα - Τροποποιήσεις στον ν. 2776/1999» - Antimolia

³⁶ Η ΕΕΔΑ στο Σημείωμα με παρατηρήσεις για το Σχ/Ν «Αναμόρφωση και εκσυγχρονισμός του Σωφρονιστικού Κώδικα – τροποποιήσεις στον ν.2776/1999», είχε επισημάνει την ανάγκη αντικατάστασης της φράσης με τον όρο «άτομα με αναπηρίες», ο οποίος έχει καθιερωθεί και αναγνωρίζεται σε σειρά άρθρων του Συντάγματος, ενώ είναι συμβατός με την αρχή της μη διάκρισης και την ισότητα.

³⁷ ΕΔΔΑ, [Blokhin v. Russia](#), προσφυγή αριθ. 47152/06, Μάρτιος 2016, παρ. 196.

³⁸ ΕΕΔΑ, [Martin v. Estonia](#), προσφυγή αριθ. 35985/09, 2013, παρ. 92

³⁹ ΕΔΔΑ, [Nart κατά Τουρκίας](#), προσφυγή αριθ. 20817/04, 6 Μαΐου 2008, παρ. 29-35.

⁴⁰ ΕΔΔΑ, [Kurtsov και Kurtsova κατά Ρωσίας](#), προσφυγή αριθ. 6110/03, 3 Μαρτίου 2011, παρ. 70.

⁴¹ Ενδεικτικά, ΣτΠ, [Ειδική Έκθεση | OPCAT 2024](#), 2025. CPT, [Report to the Greek Government on the ad hoc visit to Greece carried out from 8 to 11 November 2022](#), CPT/Inf (2023) 24, 2023.

⁴² Συμβούλιο της Ευρώπης, Ευρωπαϊκή Επιτροπή Κοινωνικών Δικαιωμάτων (2020), [Annual Conclusions 2019 \[Ετήσια συμπεράσματα 2019\]](#), 24 Μαρτίου 2020, άρθρο 17 παράγραφος 1.

Συστάσεις ΕΕΔΑ

Συνοψίζοντας, υπό το φως όλων των ανωτέρω, και με γνώμονα την ανάγκη διασφάλισης της ορθής εφαρμογής του θεσμικού προστατευτικού πλαισίου για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της παραβατικότητας ανηλίκων, καθώς και της πλήρους και αποτελεσματικής προστασίας των δικαιωμάτων των ανηλίκων σε σύγκρουση με τον νόμο, η ΕΕΔΑ υπογραμμίζει:

1. την ανάγκη για ουσιαστική εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής για την Πρόληψη της Βίας και την Αντιμετώπιση της Παραβατικότητας Ανηλίκων,
 2. τη σημασία της διασύνδεσης και του λειτουργικού συντονισμού των υπηρεσιών, ώστε να αποτρέπεται ο κατακερματισμός της υποστήριξης και να εξασφαλίζεται η συνεκτική και συνεχής παρέμβαση,
 3. την ενίσχυση των σχολικών δομών με επαρκή στελέχωση των υπηρεσιών ψυχοκοινωνικής στήριξης, με ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς,
 4. την ανάγκη συστηματικής στήριξης γονέων/κηδεμόνων μέσω παρεμβάσεων, όπως η συμβουλευτική, η οικογενειακή θεραπεία, και προγραμμάτων ανάπτυξης γονεϊκών δεξιοτήτων, ιδίως σε περιβάλλοντα υψηλής σύγκρουσης, όπου αυξάνονται οι κίνδυνοι κλιμάκωσης,
 5. την υποχρέωση των Αρχών να τηρούν πλήρως, σε κάθε στάδιο της διαδικασίας και της κύριας ποινικής διαδικασίας, τις εγγυήσεις για την αποτελεσματική προστασία των ειδικών δικονομικών δικαιωμάτων των ανηλίκων,
 6. την ουσιαστική και εκτεταμένη επιβολή μέτρων εναλλακτικών του εγκλεισμού, με εξατομικευμένη αξιολόγηση των αναγκών κάθε παιδιού συνδυαστικά με την επαρκή στελέχωση των αρμόδιων υπηρεσιών, ιδίως της Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων,
 7. τον απολύτως εξαιρετικό χαρακτήρα της στέρησης της ελευθερίας ανηλίκων, συμπεριλαμβανομένης της προσωρινής κράτησης, αποκλειστικά ως έσχατου μέτρου και μόνο για το απολύτως αναγκαίο χρονικό διάστημα, στη βάση της αρχής της αναγκαιότητας και της αρχής της αναλογικότητας,
 8. τον απαρέγκλιτο διαχωρισμό ανήλικων κρατουμένων από ενήλικες, τον διαχωρισμό υποδίκων και καταδίκων και την ειδική πρόβλεψη για ανήλικα κορίτσια ως διακριτή ομάδα, ώστε ο περιορισμένος αριθμός έγκλειστων κοριτσιών να μη συνεπάγεται περιορισμένη πρόσβαση σε εκπαίδευση, κατάρτιση, ψυχοκοινωνική στήριξη, δημιουργική απασχόληση και προγράμματα επανένταξης, σύμφωνα με την ηλικία τους,
- 8^α. Ειδικότερα δε την ανάγκη συμπλήρωσης του ΣωφρΚ με ρητές ρυθμίσεις για τα ανήλικα άτομα, συμπεριλαμβανομένης διάταξης που κατοχυρώνει διαμονή ανηλίκων

- (15–18) σε καταστήματα ή τμήματα αποκλειστικά γι’ αυτούς και διακριτή διαμονή νεαρών ενηλίκων (18–21), χωρίς συγχρωτισμό με ενήλικες,
9. την ανάγκη για επαρκή στελέχωση με κατάλληλα εκπαιδευμένο σωφρονιστικό, διοικητικό και επιστημονικό προσωπικό,
 10. τη σημασία της διασφάλισης κατάλληλων υποδομών που να εξασφαλίζουν την απρόσκοπτη πρόσβαση στην εκπαίδευση, την άθληση και σε λοιπές αναγκαίες δραστηριότητες που συμβάλλουν στον περιορισμό των αρνητικών συνεπειών της ιδρυματικής μεταχείρισης και στην ομαλή ψυχοκοινωνική εξέλιξη και κοινωνική επανένταξη των ανηλίκων,
 11. την αναγκαιότητα θέσπισης και απαρέγκλιτης τήρησης ενιαίου πρωτοκόλλου καταγραφής, παρακολούθησης και παραπομπής για τα βίαια περιστατικά μεταξύ ανήλικων κρατουμένων, καθώς και για περιστατικά αυτοτραυματισμών ή/και απόπειρες αυτοκτονίας. Ειδικότερα, κάθε σχετικό συμβάν ή ένδειξη σοβαρής ψυχικής δυσφορίας πρέπει να καταγράφεται αμελλητί με τυποποιημένο τρόπο και να αναφέρεται χωρίς καθυστέρηση αρμοδίως,
 12. την προτεραιότητα της εξειδικευμένης εκπαίδευσης όλου του προσωπικού που έρχεται σε επαφή με ανήλικα άτομα σε ζητήματα δικαιωμάτων του παιδιού, έμφυλων αναγκών, πρόληψης της κακομεταχείρισης, αποκλιμάκωσης των συγκρούσεων, καθώς και αναγνώρισης και διαχείρισης ευαλωτοτήτων.

Η ΕΕΔΑ θα συνεχίσει, στο πλαίσιο της θεσμικής της αποστολής ως το ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας, να αποδίδει ύψιστη σημασία στην προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού και στη διασφάλιση ότι κάθε επιβαλλόμενο μέτρο που τα αφορά σχεδιάζεται και εφαρμόζεται με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον τους. Στο ίδιο πλαίσιο, η ΕΕΔΑ παρακολουθεί κάθε ζήτημα που ανακύπτει για παιδιά σε σύγκρουση με τον νόμο.

Στο προσεχές διάστημα, η ΕΕΔΑ θα δημοσιοποιήσει την Έκθεσή της για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις ελληνικές φυλακές, η οποία περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, ειδική αναφορά στην προστασία ευάλωτων ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των ανήλικων ατόμων που στερούνται της ελευθερίας τους. Η Έκθεση, στηριζόμενη στις εργασίες της Επιτροπής, την ακρόαση φορέων και τις επιτόπιες επισκέψεις σε σωφρονιστικά καταστήματα, αποτυπώνει τα κύρια ευρήματα και διατυπώνει συγκεκριμένες συστάσεις προς τα αρμόδια όργανα της Πολιτείας, με στόχο την πλήρη και ουσιαστική συμμόρφωση της χώρας με τις διεθνείς και ευρωπαϊκές της υποχρεώσεις.

